

LEPING

ühelt poolt Euroopa Liidu ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahel, milles käsitletakse Moldova Vabariigi osalust liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammis „Euroopa horisont“

Euroopa Liidu nimel Euroopa Komisjon (edaspidi „komisjon“) ühelt poolt

ning

Moldova Vabariik

teiselt poolt,

edaspidi „lepinguosalisel“,

ARVESTADES järgmist: ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu ⁽¹⁾ I protokollis, milles käsitletakse Euroopa Liidu ja Moldova Vabariigi vahelist raamlepingut Moldova Vabariigi liidu programmides osalemise üldpõhimõtete kohta, ⁽²⁾ on sätestatud, et Moldova Vabariigi igas eriprogrammis osalemise eritingimused, eelkõige maksmisele kuuluv osamaks ning aruandlus- ja hindamiskord määratakse kindlaks Euroopa Komisjoni ja Moldova Vabariigi pädevate ametiasutuste vahelises vastastikuse mõistmise memorandumis, lähtudes asjaomaste programmidega kehtestatud kriteeriumitest ⁽³⁾;

ARVESTADES, et Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ (edaspidi programm „Euroopa horisont“) loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/695 ⁽⁴⁾;

VÕTTES ARVESSE Euroopa Liidu jõupingutusi reageerimise juhtimisel, ühendades jõud oma rahvusvaheliste partneritega, et lahendada ülemaailmseid probleeme kooskõlas inimesi, planeeti ja jõukust käsitleva ÜRO kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030 „Muudame oma maailma“, ning tunnistades, et teadusuuringud ja innovatsioon on innovatsiooni põhise kestliku majanduskasvu, majandusliku konkurentsivõime ja atraktiivsuse peamised tõukejõud ja olulised vahendid;

TUNNUSTADES määruses (EL) 2021/695 sätestatud üldpõhimõtteid;

TUNNUSTADES uuendatud Euroopa teadusruumi eesmärke luua ühine teadus- ja tehnoloogiariikum, luua teadusuuringute ja innovatsiooni ühtne turg, edendada ja hõlbustada koostööd teaduse ja innovatsiooni valdkonna organisatsioonide, sealhulgas ülikoolide vahel ning parimate tavade vahetamist ja atraktiivseid teaduskarjääre, hõlbustada teadlaste piiriülest ja sektoritevahelist liikuvust, edendada teaduslike teadmiste ja innovatsiooni vaba liikumist, edendada akadeemilise vabaduse ja teadusuuringute vabaduse austamist, toetada teadusharidust ja teavitustegevust ning parandada osalevate riikide konkurentsivõimet ja atraktiivsust ning asjaolu, et assotsieerunud riigid on selle eesmärgi saavutamisel võtme-tähtsusega partnerid;

RÕHUTADES Euroopa partnerluste rolli Euroopa kõige pakilisemate probleemide lahendamisel kooskõlastatud teadus- ja innovatsiooni algatuste kaudu, mis aitavad märkimisväärselt kaasa nende Euroopa Liidu prioriteetide saavutamisele teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas, mis nõuavad kriitilist massi ja pikaajalist visiooni, ning assotsieerunud riikide partnerlustes osalemise tähtsust;

⁽¹⁾ ELT L 260, 30.8.2014, lk 4.

⁽²⁾ ELT L 260, 30.8.2014, lk 619.

⁽³⁾ Käesolev leping on vastastikuse mõistmise memorandum, mis on sätestatud I protokollis, milles käsitletakse Euroopa Liidu ja Moldova Vabariigi vahelist raamlepingut Moldova Vabariigi liidu programmides osalemise üldpõhimõtete kohta, ning sellel on samad õiguslikud tagajärjed.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1).

PÜÜDES luua vastastikku kasulikke tingimusi, et luua inimväärseid töökohti, tugevdada ja toetada lepinguosaliste innovatsiooni ökosüsteeme, aidates ettevõtetel lepinguosaliste turgudel uuendusi teha ja laiendada ning hõlbustades innovatsiooni, sealhulgas suutlikkuse suurendamise meetmete kasutuselevõttu, juurutamist ja juurdepääsetavust;

TUNNUSTADES, et vastastikune osalemine teineteise teadus- ja innovatsiooniprogrammides peaks tooma vastastikust kasu; tunnistades ühtlasi, et lepinguosalised jätavad endale õiguse piirata või seada tingimusi osalemiseks oma teadus- ja innovatsiooniprogrammides, sealhulgas eelkõige meetmete puhul, mis on seotud nende strateegiliste varade, huvide, sõltumatuse või turvalisusega;

ARVESTADES varem üksteisele järgnevate raamprogrammide assotsieerimislepingutega kehtestatud lepinguosaliste ühiseid eesmärgi, väärtuseid ja tugevaid sidemeid teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning tunnustades lepinguosaliste ühist soovi arendada, tugevdada, stimuleerida ja laiendada oma suhteid ja koostööd selles valdkonnas,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

Artikkel 1

Assotsieerumise ulatus

1. Moldova Vabariik osaleb assotsieerunud riigina määruse (EL) 2021/695 kõige hilisema versiooni artiklis 4 osutatud teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammis „Euroopa horisont“ (edaspidi „programm „Euroopa horisont““) ja panustab selle kõikidesse osadesse, mida rakendatakse eriprogrammi kaudu, mis on loodud otsuse (EL) 2021/764⁽⁵⁾ kõige hilisema versiooniga, ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudile antava rahalise toetuse kaudu.
2. Moldova juriidiliste isikute teadmis- ja innovaatikakogukondades osalemise suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/819⁽⁶⁾ ning otsuse (EL) 2021/820⁽⁷⁾ kõige hilisemaid versioone.

Artikkel 2

Programmis „Euroopa Horisont“ osalemise tingimused

1. Moldova Vabariik osaleb programmis „Euroopa horisont“ tingimustel, mis on sätestatud ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu I protokollis, milles käsitletakse Euroopa Liidu ja Moldova Vabariigi vahelist raamlepingut Moldova Vabariigi liidu programmides osalemise üldpõhimõtete kohta, ning käesolevas lepingus, käesoleva lepingu artiklis 1 osutatud õigusaktides ja mis tahes muudes programmi „Euroopa horisont“ rakendamist käsitlevates eeskirjades sätestatud tingimustel nende kõige hilisemates versioonides.
2. Kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tingimustes, sealhulgas määruse (EL) 2021/695 artikli 22 lõike 5 rakendamisel ei ole sätestatud teisiti, võivad Moldova Vabariigis asutatud õigussubjektid osaleda programmi „Euroopa horisont“ kaudsetes meetmetes tingimustel, mis on samaväärsed Euroopa Liidus asutatud õigussubjektide suhtes kohaldatavate tingimustega, sealhulgas Euroopa Liidu piiravate meetmete⁽⁸⁾ järgimisega.
3. Enne otsuse tegemist selle kohta, kas Moldova Vabariigis asutatud õigussubjektidel on õigus osaleda Euroopa Liidu strateegiliste varade, huvide, sõltumatuse või turvalisusega seotud meetmes vastavalt määruse (EL) 2021/695 artikli 22 lõikele 5, võib komisjon nõuda konkreetset teavet või kinnitusi, näiteks:
  - a) teave selle kohta, kas Euroopa Liidus asutatud õigussubjektidele on antud või antakse vastastikune juurdepääs Moldova Vabariigi olemasolevatele ja kavandatavatele programmidele ja projektidele, mis on samaväärsed programmi „Euroopa horisont“ asjaomase meetmega;

⁽⁵⁾ Nõukogu 10. mai 2021. aasta otsus (EL) 2021/764, millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm ja tunnistatakse kehtetuks otsus 2013/743/EL (ELT L 167 I, 12.5.2021, lk 1).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/819 Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 189, 28.5.2021, lk 61).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta otsus (EL) 2021/820, mis käsitleb Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) 2021.–2027. aasta strateegilist innovatsioonikava: Euroopa innovatsioonitalendi ja -suutlikkuse hoogustamine, ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1312/2013/EL (ELT L 189, 28.5.2021, lk 91).

⁽⁸⁾ Eli piiravad meetmed võetakse vastu vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 29 või Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 215.

b) teave selle kohta, kas Moldova Vabariik on kehtestanud riikliku investeeringute taustauuringu mehhanismi, ning kinnitused selle kohta, et Moldova Vabariigi ametiasutused annavad komisjonile aru ja konsulteerivad komisjoniga iga võimaliku juhtumi korral, kui nad on sellise mehhanismi kohaldamise käigus saanud teada välisinvesteeringust/ülevõtmisest, mida kavandab Moldova õigussubjekti väljaspool Moldova Vabariiki asutatud või kontrollitav üksus, mis on saanud programmi „Euroopa horisont“ raames rahalist toetust Euroopa Liidu strateegiliste varade, huvide, sõltumatus või turvalisusega seotud meetmest, tingimusel et komisjon edastab Moldova Vabariigile loetelu asjaomastest õigussubjektidest, kes on asutatud Moldova Vabariigis pärast toetuslepingute allkirjastamist; ning

c) kinnitused selle kohta, et ühegi tulemuse, tehnoloogia, teenuse ja toote suhtes, mille Moldova Vabariigis asutatud õigussubjektid on asjaomaste meetmete raames välja töötanud, ei kohaldata meetme rakendamise ajal ja neli aastat pärast meetme lõppu piiranguid nende ekspordile ELi liikmesriikidesse. Moldova Vabariik jagab igal aastal, meetme rakendamise ajal ja neli aastat pärast meetme lõppu ajakohastatud riiklike ekspordipiirangute loetelu.

4. Moldova Vabariigis asutatud õigussubjektid võivad osaleda Teadusuuringute Ühiskeskuse tegevuses tingimustel, mis on samaväärsed Euroopa Liidus asutatud õigussubjektide suhtes kohaldatavate tingimustega, välja arvatud juhul, kui on vaja piiranguid, et tagada kooskõla käesoleva artikli lõigete 2 ja 3 rakendamisest tuleneva osalemise ulatusega.

5. Kui Euroopa Liit rakendab programmi „Euroopa horisont“ Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 185 ja 187 kohaldamise kaudu, võivad Moldova Vabariik ja Moldova õigussubjektid osaleda nende sätete alusel loodud õiguslikes struktuurides kooskõlas nende õiguslike struktuuride loomiseks vastu võetud või tulevikus vastu võetavate Euroopa Liidu õigusaktidega.

6. Moldova Vabariigi esindajatel on õigus osaleda otsuse (EL) 2021/764 artiklis 14 osutatud komitees hääleõigusega vaatlejana ja seoses teemadega, mis käsitlevad Moldova Vabariigi osalusega meetmeid.

Hääletamiseks tulevad need komiteed kokku ilma Moldova Vabariigi esindajateta. Moldova Vabariigile teatatakse hääletamise tulemusest.

Käesolevas lõikes nimetatud osalemine, sealhulgas teabe ja dokumentide vastuvõtmine, toimub samamoodi nagu Euroopa Liidu liikmesriikide esindajate puhul.

7. Moldova Vabariigi õigused olla esindatud ja osaleda Euroopa teadusruumi komitees ja selle alarühmades on samad, mis assotsieerunud riikidel.

8. Moldova Vabariigi esindajatel on õigus osaleda Teadusuuringute Ühiskeskuse juhatajate nõukogus hääleõigusega vaatlejana. Kui sellest tingimusest ei tulene teisiti, kohaldatakse sellise osalemise suhtes samu eeskirju ja menetlusi, mida kohaldatakse Euroopa Liidu liikmesriikide esindajate suhtes, sealhulgas õigust sõna võtta ning Moldova Vabariiki puudutava küsimusega seotud teabe ja dokumentide vastuvõtmise korda.

9. Moldova Vabariik võib osaleda Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri konsortsiumis (ERIC) vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 723/2009 ⁽⁹⁾ kõige hilisemale versioonile ja ERICu asutamist käsitlevale õigusaktile.

10. Reisikulud ja elamiskulud, mis kaasnevad Moldova Vabariigi esindajate ja ekspertide osalemisega vaatlejatena otsuse (EL) 2021/764 artiklis 14 määratletud komitee töös või muudel programmi „Euroopa horisont“ rakendamisega seotud koosolekutel, hüvitab Euroopa Liit samadel alustel ja samas korras, mida praegu kohaldatakse Euroopa Liidu liikmesriikide esindajate puhul.

11. Lepinguosalised teevad siseriiklike kohaldatavate sätete raames jõupingutusi, et soodustada käesolevas lepingus käsitletud tegevuses osalevate teadustöötajate vaba liikumist ja elamist ning soodustada selles tegevuses kasutatavate kaupade ja teenuste piiriülest liikumist.

⁽⁹⁾ Nõukogu 25. juuni 2009. aasta määrus (EÜ) nr 723/2009 Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri konsortsiumi (ERIC) käsitleva ühenduse õigusliku raamistiku kohta (ELT L 206, 8.8.2009, lk 1).

12. Moldova Vabariik võtab vajaduse korral kõik vajalikud meetmed tagamaks, et Moldova Vabariigis ostetud või Moldova Vabariiki imporditud kaubad ja teenused, mida rahastatakse osaliselt või täielikult käesoleva lepingu kohaselt tegevuse elluviimiseks sõlmitud toetuslepingute ja/või lepingute alusel, vabastatakse Moldova Vabariigis kohaldatavatest tollimaksudest, imporditollimaksudest ja muudest maksudest, sealhulgas käibemaksust.

Artikkel 3

Osamaks

1. Moldova Vabariigi või Moldova õigussubjektide programmis „Euroopa horisont“ osalemise tingimuseks on Moldova Vabariigi rahaline panus programmi ning sellega seotud juhtimis-, täitmis- ja tegevuskulude katmisse Euroopa Liidu üldeelarve (edaspidi „liidu eelarve“) raames.

2. Osamaks on järgmiste maksete summa:

a) tegevustoetus ning

b) osalustasu.

3. Osamaks on iga-aastane makse, mis tehakse kahe osamaksena hiljemalt mais ja juulis.

4. Tegevustoetus katab programmi tegevus- ja toetuskulud ning täiendab nii kulukohustuste kui ka maksete assigneeringutena summasid, mis on kantud lõplikult vastu võetud liidu eelarvesse programmi „Euroopa horisont“ jaoks, sh assigneeringud, mis vastavad uuesti kättesaadavaks tehtud vabastamistele, nagu on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046⁽¹⁰⁾ kõige hilisema versiooni (edaspidi „finantsmäärus“) artikli 15 lõikes 3, millele lisandub sihtotstarbeline välistulu, mis ei tulene teiste rahastajate rahalistest panustest programmi „Euroopa horisont“⁽¹¹⁾.

Nõukogu määruse (EL) 2020/2094 (millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks)⁽¹²⁾ artikli 3 lõike 1 kohaselt programmile „Euroopa horisont“ eraldatud sihtotstarbelise välistulu puhul vastab see lisa iga-aastastele programmiga „Euroopa horisont“ seotud assigneeringutele, mis on esitatud eelarveprojektile lisatud dokumentides.

5. Esialgne tegevustoetus põhineb panustamispehimeetl, mis on määratletud Moldova Vabariigi (turuhindades arvatatud) sisemajanduse koguprodukti (SKP) ja Euroopa Liidu (turuhindades arvatatud) SKP suhtena. Kohaldatavad SKPd turuhindades määravad kindlaks selleks otstarbeks määratud komisjoni talitused, tuginedes kõige värskematele statistilistele andmetele, mis on kättesaadavad eelarve arvutamiseks aastal, mis eelneb aastale, mil iga-aastane makse kuulub tasumisele. Erandina põhineb 2021. aasta esialgne tegevustoetus 2019. aasta SKP-l turuhindades. Selle panustamispehimeetle kohandused on sätestatud I lisas.

6. Esialgse tegevustoetuse arvutamiseks kohaldatakse kohandatud panustamispehimeetle esialgsete kulukohustuste assigneeringute suhtes, mis on kantud kohaldatavaks aastaks lõplikult vastu võetud Euroopa Liidu eelarvesse programmi „Euroopa horisont“ rahastamise jaoks, ning mida suurendatakse vastavalt käesoleva artikli lõikele 4.

7. Osalustasu on 4 % käesoleva artikli lõigete 5 ja 6 kohaselt arvatud esialgsest iga-aastasest tegevustoetusest ning seda kohaldatakse järk-järgult vastavalt I lisale. Osalustasu suhtes ei kohaldata tagasiulatuvaid kohandusi ega korrigeerimisi.

8. Aasta N esialgset tegevustoetust võib ühel või mitmel järgmisel aastal tagasiulatuvalt suurendada või vähendada, lähtudes kõnealuse aasta N kulukohustuste assigneeringute suhtes võetud eelarvelistest kulukohustustest, mida suurendatakse kooskõlas siinse artikli lõikega 4, nende täitmisest juriidiliste kohustustena ja nende vabastamisest. Üksikasjalikud sätted käesoleva artikli rakendamiseks on sätestatud I lisas.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

⁽¹¹⁾ See hõlmab eelkõige nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrusega (EL) 2020/2094 (millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks) (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 23) loodud Euroopa Liidu taasterahastu ressursse.

⁽¹²⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 23.

9. Euroopa Liit esitab Moldova Vabariigile tema rahalise osalemise kohta teabe, mis sisaldub eelarvepädevatele ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavatele Euroopa Liidu institutsioonidele esitatud eelarve-, raamatupidamis-, tulemus- ja hindamisalases teabes seoses programmiga „Euroopa horisont“. Selle teabe esitamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse Euroopa Liidu ja Moldova Vabariigi konfidentsiaalsus- ja andmekaitse-eeskirju ning see esitamine ei piira teavet, mida Moldova Vabariigil on õigus saada III lisa alusel.

10. Kõik Moldova Vabariigi panused või Euroopa Liidu maksed ning tasumisele kuuluvate või laekuvate summade arvutused tehakse eurodes.

Artikkel 4

Automaatne korrigeerimismehhanism

1. Aastal N kohaldatakse Moldova Vabariigi esialgse tegevustoetuse automaatset korrigeerimismehhanismi, mida on kohandatud vastavalt artikli 3 lõikele 8 ja mis arvutatakse aastal N+2. See põhineb Moldova Vabariigi ja Moldova õigussubjektide tulemustel programmi „Euroopa horisont“ osades, mida rakendatakse konkurentsipõhiste toetuste kaudu, mida rahastatakse aasta N kulukohustuste assigneeringutest, mida suurendatakse vastavalt artikli 3 lõikele 4.

Automaatse korrigeerimise summa arvutamiseks lahutatakse järgmised näitajad:

- a) Moldova Vabariigi või Moldova õigussubjektidega aasta N kulukohustuste assigneeringutest tegelikult võetud konkurentsipõhiste toetustega seotud juriidiliste kohustuste esialgsed summad, mida suurendatakse vastavalt artikli 3 lõikele 4; ning
- b) Moldova Vabariigi poolt aastal N makstud vastav tegevustoetus, mida on kohandatud vastavalt artikli 3 lõikele 8, välja arvatud aasta N kulukohustuste assigneeringutest rahastatavad mittesekumiskulud, mida suurendatakse vastavalt artikli 3 lõikele 4.

2. Kui lõikes 1 osutatud summa, olenemata sellest, kas see on positiivne või negatiivne, ületab 8 % vastavast esialgsest tegevustoetusest, mida on kohandatud vastavalt artikli 3 lõikele 8, korrigeeritakse Moldova Vabariigi esialgselt tegevustoetust aastaks N. Summa, mille Moldova Vabariik peab tasuma või saama automaatse korrigeerimismehhanismi alusel lisapanusena või Moldova Vabariigi panuse vähendusena, on seda 8 % künnist ületav summa. Sellest 8 % künnisest väiksemat summat ei võeta tasumisele kuuluva või hüvitatava lisapanuse arvutamisel arvesse.

3. Automaatse korrigeerimismehhanismi üksikasjalikud eeskirjad on sätestatud I lisas.

Artikkel 5

Vastastikkuse põhimõte

1. Euroopa Liidus asutatud õigussubjektid võivad kooskõlas Moldova Vabariigi kohaldatavate õigusaktidega osaleda Moldova Vabariigi programmides ja projektides, mis on samaväärsed programmi „Euroopa horisont“ omadega.

2. Moldova Vabariigi samaväärsete programmide ja projektide mittetäielik loetelu on esitatud II lisas.

3. Moldova Vabariik rahastab liidus asutatud õigussubjekte vastavalt Moldova Vabariigi kohaldatavatele õigusaktidele, millega reguleeritakse teadus- ja innovatsiooniprogrammide ja -projektide elluviimist. Kui rahastamist ei toimu, võivad liidus asutatud õigussubjektid osaleda oma vahenditega.

Artikkel 6

Avatud teadus

Lepinguosalised edendavad ja soodustavad oma programmides ja projektides vastastikku avatud teaduse tavasid kooskõlas programmi „Euroopa horisont“ eeskirjade ja Moldova Vabariigi kohaldatavate õigusaktidega.

*Artikkel 7***Seire, hindamine ja aruandlus**

1. Ilma et see piiraks komisjoni, Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) ja Euroopa Liidu Kontrollikoja kohustusi seoses programmi „Euroopa horisont“ järelevalve, hindamise ja aruandlusega, jälgitakse Moldova Vabariigi osalemist selles programmis pidevalt partnerluse alusel, kaasates komisjoni ja Moldova Vabariigi.
2. Käesoleva lepingu kohase Euroopa Liidu rahastamisega seotud usaldusväärset finantsjuhtimist, sh finantskontrolli, sissenõudmist ja muid pettustevastaseid meetmeid reguleerivad normid on sätestatud III lisas.

*Artikkel 8***ELi – Moldova Vabariigi teadusuuringute ja innovatsiooni ühiskomitee**

1. Käesolevaga asutatakse ELi – Moldova Vabariigi teadusuuringute ja innovatsiooni ühiskomitee (edaspidi „ELi-Moldova ühiskomitee“). ELi-Moldova ühiskomitee ülesanded hõlmavad järgmist:

a) käesoleva lepingu rakendamise, eelkõige järgmise hindamine ja läbivaatamine:

i) Moldova Vabariigi õigussubjektide osalemine ja tulemused programmis „Euroopa horisont“;

ii) (vastastikuse) avatuse tase kummagi lepinguosalise õigussubjektidele osalemiseks teise lepinguosalise programmides ja projektides;

iii) osamaksu mehhanismi ja automaatse korrigeerimismehhanismi rakendamine vastavalt artiklitele 3 ja 4;

iv) teabevahetus ja tulemuste, sealhulgas intellektuaalomandi õiguste kasutamist käsitlevate võimalike küsimuste läbivaatamine;

b) kummagi lepinguosalise taotluse korral piirangute arutamine, mida lepinguosalisel on kohaldanud või kavandanud seoses juurdepääsuga oma vastavatele teadusuuringute ja innovatsiooniprogrammidele, sealhulgas eelkõige meetmete puhul, mis on seotud nende strateegiliste varade, huvide, sõltumatuse või turvalisusega;

c) koostöö parandamise ja arendamise võimaluste uurimine;

ühist huvi pakkuvate teadusuuringute ja innovatsiooni ning teadusuuringute kavandamisega seotud poliitika tulevaste suundumuste ja prioriteetide ühine arutamine ning

d) teabe vahetamine, muu hulgas uute õigusaktide, otsuste või riiklike teadusuuringute ja innovatsiooniprogrammide kohta, mis on käesoleva lepingu rakendamise seisukohast asjakohased.

2. ELi – Moldova Vabariigi ühiskomitee, mis koosneb Euroopa Liidu ja Moldova Vabariigi esindajatest, võtab vastu oma kodukorra.

3. ELi – Moldova Vabariigi ühiskomitee võib otsustada luua vajaduse korral ekspertide tasandil töörühmad/nõuandekorrad, kes aitavad kaasa käesoleva lepingu rakendamisele.

4. ELi – Moldova Vabariigi ühiskomitee tuleb kokku vähemalt kord aastas ja kui eriasjaolud seda nõuavad, ükskõik millise lepinguosalise taotlusel. Kohtumisi korraldavad ja võõrustavad vaheldumisi Euroopa Liit ja Moldova Vabariigi valitsuse määratud riiklik ametiasutus.

5. ELi – Moldova Vabariigi ühiskomitee teeb pidevalt tööd, vahetades mis tahes sidevahendite kaudu asjakohast teavet, eelkõige seoses Moldova Vabariigi õigussubjektide osalemise/tulemustega. Eelkõige võib ELi – Moldova Vabariigi ühiskomitee vajaduse korral täita oma ülesandeid kirjalikult.

Artikkel 9

Lõppsätted

1. Käesolev leping jõustub päeval, mil lepinguosalisel on teineteisele teatanud omapoolsetel sel eesmärgil vajalike sisemenetluste lõpuleviimisest.
2. Lepingut kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021. See kehtib seni, kuni kõik programmist „Euroopa horisont“ rahastatavad projektid, meetmed, tegevused või nende osad ja kõik Euroopa Liidu finantshuvide kaitseks vajalikud meetmed on lõpule viidud ning kõik käesoleva lepingu rakendamisele tulenevad lepinguosaliste vahelised rahalised kohustused on täidetud.
3. Käesolevat lepingut kohaldatakse ajutiselt kooskõlas mõlema lepinguosalise vastavate siseriiklike menetluste ja õigusaktidega. Ajutine kohaldamine algab kuupäeval, mil lepinguosalisel teatavad teineteisele selleks vajalike siseriiklike menetluste lõpuleviimisest.
4. Kui Moldova Vabariik teatab Euroopa Liidu nimel tegutsevale komisjonile, et ta ei vii lõpule käesoleva lepingu jõustumiseks vajalikke sisemenetlusi, lõpetatakse käesoleva lepingu ajutine kohaldamine alates kuupäevast, mil komisjon saab kõnealuse teate, mis loetakse käesoleva lepingu tähenduses lõpetamise kuupäevaks.
5. Euroopa Liit võib peatada käesoleva lepingu kohaldamise, kui Moldova Vabariik ei maksa osaliselt või täielikult käesoleva lepingu kohast osamaksu.

Maksmata jätmise korral, mis võib märkimisväärselt ohustada programmi „Euroopa horisont“ rakendamist ja juhtimist, saadab komisjon ametliku meeldetuletuskirja. Kui 20 tööpäeva jooksul pärast ametliku meeldetuletuskirja saatmist ei ole makset tehtud, teatab komisjon Moldova Vabariigile käesoleva lepingu kohaldamise peatamisest ametliku teatega ja peatamine jõustub 15 päeva pärast seda, kui Moldova Vabariik on kõnealuse teate kätte saanud.

Kui käesoleva lepingu kohaldamine peatatakse, ei või Moldova Vabariigis asutatud õigussubjektid osaleda hankemenetlustes, mis ei ole peatamise jõustumise ajaks veel lõpule viidud. Hankemenetlus loetakse lõpuleviiduks, kui selle menetluse tulemusena on võetud juriidilised kohustused.

Peatamine ei mõjuta Moldova Vabariigis asutatud õigussubjektide juriidilisi kohustusi, mis võeti enne peatamise jõustumist. Käesolevat lepingut kohaldatakse jätkuvalt selliste juriidiliste kohustuste suhtes.

Euroopa Liit teavitab Moldova Vabariiki viivitamata, kui maksmisele kuuluva osamaksu kogusumma on Euroopa Liidule laekunud. Peatamine lõpetatakse kohe pärast selle teate edastamist.

Alates peatamise tühistamise kuupäevast võivad Moldova Vabariigi õigussubjektid jälle osaleda pärast seda kuupäeva algatatud hankemenetlustes ja enne seda kuupäeva algatatud hankemenetlustes, mille puhul ei ole taotluste esitamise tähtaeg möödunud.

6. Kumbki lepinguosaline võib käesoleva lepingu mis tahes ajal lõpetada, esitades kirjaliku teate oma kavatsuse kohta leping lõpetada.

Lepingu lõpetamine jõustub kolme kalendrikuu möödumisel kuupäevast, mil kõnealune kirjalik teade on jõudnud adressaadini. Käesoleva lepingu kohaldamisel on lõpetamise kuupäev lõpetamise jõustumise kuupäev.

7. Kui käesoleva lepingu ajutine kohaldamine lõpetatakse vastavalt käesoleva artikli lõikele 4 või leping lõpetatakse vastavalt käesoleva artikli lõikele 6, lepivad lepinguosalisel kokku, et:

- a) projektid, meetmed, tegevused või nende osad, mille suhtes on käesoleva lepingu ajutise kohaldamise ajal ja/või pärast käesoleva lepingu jõustumist ja enne käesoleva lepingu kohaldamise lõpetamist või lepingu lõpetamist võetud juriidilised kohustused, jätkuvad kuni nende lõpuleviimiseni käesolevas lepingus sätestatud tingimustel;

- b) aasta N, mille jooksul lõpetatakse käesoleva lepingu ajutine kohaldamine või mille jooksul lõpetatakse käesolev leping, osamaks makstakse täielikult vastavalt artiklile 3. Aasta N tegevustoetust kohandatakse vastavalt artikli 3 lõikele 8 ja korrigeeritakse vastavalt käesoleva lepingu artiklile 4. Aasta N eest makstavat osalustasu ei korrigeerita ega parandata; ning
- c) pärast aastat, mil lõpetatakse käesoleva lepingu ajutine kohaldamine või mil käesolev leping lõpetatakse, kohandatakse käesoleva lepingu kohaldamise aastate eest makstud esialgseid tegevustoetusi vastavalt artikli 3 lõikele 8 ja neid korrigeeritakse automaatselt vastavalt käesoleva lepingu artiklile 4.

Lepinguosalised määravad mõlema lepinguosalise nõusolekul kindlaks kõik muud käesoleva lepingu ajutise kohaldamise lõpetamise või lepingu lõpetamise tagajärjed.

8. Käesolevat lepingut võib muuta üksnes kirjalikult mõlema lepinguosalise nõusolekul. Muudatuste jõustumisel järgitakse sama menetlust, mida kohaldatakse käesoleva lepingu jõustumisel.

9. Käesoleva lepingu lisad moodustavad lepingu lahutamatu osa.

Käesolev leping koostatakse kahes eksemplaris inglise ja rumeenia keeles, kusjuures mõlemad tekstid on võrdselt autentsed. Tõlgendamise lahknevuste korral on ülimuslik ingliskeelne tekst.

Koostatud Brüsselis 27. oktoobril 2021 kahes originaaleksemplaris rumeenia ja inglise keeles.

Komisjoni nimel Euroopa Liidu eest
Mariya GABRIEL
innovatsiooni, teaduse, kultuuri, hariduse ja noorte
volinik

Moldova Vabariigi nimel
Natalia GAVRILIȚA
peaminister

I LISA

Eeskirjad, millega reguleeritakse Moldova Vabariigi osamaksu programmile „Euroopa horisont“ (2021–2027)**I. Moldova Vabariigi osamaksu arvutamine**

1. Moldova Vabariigi osamaksu programmile „Euroopa horisont“ kinnitatakse igal aastal võrdeliselt summaga ja lisaks summale, mis määratakse igal aastal Euroopa Liidu üldeelarves programmi „Euroopa horisont“ haldamise, elluviimise ja toimimise jaoks vajalikeks kulukohustuste assigneeringuteks, mida suurendatakse kooskõlas käesoleva lepingu artikli 3 lõikega 4.

2. Käesoleva lepingu artikli 3 lõikes 7 osutatud osalustasu makstakse järk-järgult järgmiselt:

— 2021: 0,5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1,5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2,5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. Vastavalt käesoleva lepingu artikli 3 lõikele 5 arvutatakse esialgne tegevustoetus, mida Moldova Vabariik maksab programmis „Euroopa horisont“ osalemise eest, vastavate eelarveaastate kohta panustamis põhimõtte kohandamise abil.

Panustamis põhimõtet kohandatakse järgmiselt.

$$\text{Kohandatud panustamis põhimõtte} = \text{panustamis põhimõtte} \times \text{koefitsient}$$

Koefitsient, mida kasutatakse eespool esitatud arvutuses panustamis põhimõtte korrigeerimiseks, on 0,10.

4. Kooskõlas käesoleva lepingu artikli 3 lõikega 8 tehakse esimene aasta N eelarve täitmisega seotud kohandus aastal N+1, mil algset aasta N tegevustoetust suurendatakse või vähendatakse järgmiste summade vahe võrra:

a) kohandatud panus, mis arvutatakse, kohaldades aastal N kohandatud panustamis põhimõtet järgmiste summade suhtes:

i. eelarvelised kulukohustused, mis on võetud kulukohustuste assigneeringute suhtes, mis on heaks kiidetud aastal N Euroopa Liidu heakskiidetud eelarve alusel, ning vabastatud kulukohustustele vastavate uuesti kättesaadavaks tehtud kulukohustuste assigneeringute suhtes; ning

ii. mis tahes sihtotstarbelisel välistulul põhinevad kulukohustuste assigneeringud, mis ei tulene muude rahastajate osamaksetest programmi „Euroopa horisont“ ja mis olid kättesaadavad aasta N lõpus ⁽¹⁾. Nõukogu määruse (EL) 2020/2094 (millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks) ⁽²⁾ artikli 3 lõike 1 kohaselt programmile „Euroopa horisont“ eraldatud sihtotstarbelise välistulu puhul kasutatakse kohandatud panuse arvutamiseks mitmeaastase finantsraamistiku programmitöös sisalduvaid iga-aastaseid soovituslikke summasid;

⁽¹⁾ See hõlmab eelkõige nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrusega (EL) 2020/2094 (millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks) (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 23) loodud Euroopa Liidu taasterahastu ressursse.

⁽²⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 23.

b) ja N aasta esialgne tegevustoetus.

Alates aastast N+2 ja igal järgmisel aastal, kuni kõik N aastast saadaolevate kulukohustuste assigneeringute alusel rahastatavad eelarvelised kulukohustused, mida suurendatakse kooskõlas käesoleva lepingu artikli 3 lõikega 4, on makstud või vabastatud, ning hiljemalt kolm aastat pärast programmi „Euroopa horisont“ lõppu arvutab liit aasta N tegevustoetuse kohanduse, vähendades Moldova Vabariigi tegevustoetust summa võrra, mis saadakse, rakendades aasta N kohandatud panustamispehimoet kulukohustuste vabastamiste suhtes, mis on toimunud igal aastal N aasta kulukohustuste suhtes, mida rahastatakse liidu eelarvest, või uuesti kättesaadavaks tehtud vabastatud kulukohustustest.

Kui tühistatakse aasta N sihtotstarbelisest välistulust tulenevad summad (lisatakse kulukohustuste assigneeringud ja nõukogu määruse (EL) 2020/2094 kohaste summade puhul mitmeaastase finantsraamistiku programmitöös sisalduvad iga-aastased soovituslikud summad), mis ei tulene teiste rahastajate osamaksetest programmi „Euroopa horisont“, vähendatakse Moldova Vabariigi tegevustoetust summa võrra, mis saadakse aasta N kohandatud panustamispehimoete kohaldamisel tühistatud summa suhtes.

II. Moldova Vabariigi tegevustoetuse automaatne korrigeerimine

1. Käesoleva lepingu artiklis 4 osutatud automaatse korrigeerimise arvutamisel kohaldatakse järgmist korda:

- a) „konkurentsipõhine toetus“ tähendab konkursside kaudu antavat toetust, mille puhul saab lõplikud abisaajad kindlaks teha automaatse korrigeerimise arvutamise ajal. Finantsmääruse artiklis 204 sätestatud rahaline toetus kolmandatele isikutele jäetakse välja;
- b) kui juriidiline kohustus on allkirjastatud konsortsiumiga, kasutatakse juriidilise kohustuse esialgsete summade kindlaksmääramiseks kumulatiivseid summasid, mis on eraldatud Moldova üksustest toetusesaajatele vastavalt toetuslepingu eelarve soovituslikule jaotusele;
- c) kõik konkurentsipõhisele toetusele vastavad juriidiliste kohustuste summad määratakse kindlaks Euroopa Komisjoni elektroonilise süsteemi eCorda abil ja need võetakse aasta N+2 veebruari teisel kolmapäeval;
- d) „mittesekumiskulud“ on muud programmi kulud kui konkurentsipõhised toetused, sealhulgas toetuskulud, programipõhine haldus, muud meetmed⁽³⁾;
- e) summasid, mis on eraldatud rahvusvahelistele organisatsioonidele kui juriidilistest isikutest lõplikele abisaajatele,⁽⁴⁾ käsitatakse mittesekumiskuludena.

2. Mehhanismi kohaldatakse järgmiselt.

- a) Aasta N puhul kohaldatakse aasta N kulukohustuste assigneeringute kasutamise seotud automaatseid korrigeerimisi, mida suurendatakse kooskõlas käesoleva lepingu artikli 3 lõikega 4 lähtuvalt selle lisa II punkti lõike 1 alapunktis c osutatud eCorda andmetest aasta N ja aasta N+1 kohta aastal N+2 pärast seda, kui Moldova Vabariigi poolt programmile „Euroopa horisont“ antava panuse suhtes on kohaldatud käesoleva lepingu artikli 3 lõike 8 kohaseid mis tahes kohandusi. Vaatlusalune summa on nende konkurentsipõhiste toetuste summa, mille kohta andmed on kättesaadavad, korrigeerimise arvutamise ajal.
- b) Alates aastast N+2 ja kuni aastani 2029 lahutatakse aastaks N automaatse korrigeerimise summa arvutamiseks järgmised näitajad:
  - i. nende konkurentsipõhiste toetuste kogusumma, mis on jaotatud Moldova Vabariigile või Moldova õigussubjektidele kui aasta N eelarveassigneeringutega seoses võetud kulukohustused; ning

⁽³⁾ Muud meetmed hõlmavad eelkõige hankeid, auhindu, rahastamisvahendeid, Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmeid, liikmemakse (OECD, Eureka, IPEEC, IEA, ...), eksperte (hindajad, projektide järelevalve) jne.

⁽⁴⁾ Rahvusvahelisi organisatsioone käsitatakse mittesekumiskuludena ainult juhul, kui nad on lõplikud abisaajad. Seda ei kohaldata juhul, kui rahvusvaheline organisatsioon on projekti koordinaator (jagab vahendeid teistele koordinaatoritele).

ii. Moldova Vabariigi kohandatud tegevustoetus aastal N, mis on korrutatud järgmiste näitajate vahelise suhtega:

A. aasta N kulukohustuste assigneeringutest asjaomase programmi jaoks antud konkurentsipõhiste toetuste summa, mida suurendatakse kooskõlas käesoleva lepingu artikli 3 lõikega 4; ning

B. aasta N heaks kiidetud eelarveliste kulukohustuste assigneeringute kogusumma, sealhulgas mittesekumiskulud.

III. Moldova Vabariigi osamaksu, Moldova Vabariigi tegevustoetuse kohanduste ja Moldova Vabariigi tegevustoetuse suhtes kohaldatava automaatse korrektsiooni maksmine

1. Komisjon esitab Moldova Vabariigile niipea kui võimalik, kuid hiljemalt eelarveaasta esimese rahastamisnõude esitamise ajaks järgmise teabe:

a. Moldova Vabariigi osalemist programmis „Euroopa horisont“ hõlmavate eelarveridade jaoks kõnealusel aastal lõplikult vastu võetud liidu eelarve kulukohustuste assigneeringute summad, mida suurendatakse vajaduse korral vastavalt käesoleva lepingu artikli 3 lõikele 4;

b. käesoleva lepingu artikli 3 lõikes 7 osutatud osalustasu suurus;

c. alates programmi „Euroopa horisont“ rakendamise aastast N+1 eelarveaastale N vastavate kulukohustuste assigneeringute kasutamine, mida suurendatakse vastavalt käesoleva lepingu artikli 3 lõikele 4, ja kulukohustustest vabastamise määr;

d. programmi „Euroopa horisont“ selle osa puhul, kus selline teave on vajalik automaatse korrektsiooni arvutamiseks, Moldova õigussubjektide kasuks võetud kulukohustuste tase, jaotatuna vastavalt eelarveassigneeringute aastale ja sellega seotud kulukohustuste kogusummale.

Komisjon esitab oma eelarveprojekti alusel võimalikult kiiresti ja hiljemalt eelarveaasta 1. septembriks teabeprognoosi järgmise aasta kohta vastavalt punktidele a ja b.

2. Hiljemalt iga eelarveaasta aprillis ja juunis esitab komisjon Moldova Vabariigile rahastamisnõude, mis vastab käesoleva lepingu kohasele Moldova Vabariigi osamaksule.

Igas rahastamisnõudes nähakse ette Moldova Vabariigi osamaksu kuue kaheteistkümnendiku maksmine hiljemalt 30 päeva jooksul pärast rahastamisnõude esitamist.

Käesoleva lepingu esimesel rakendusaastal esitab komisjon esimese rahastamisnõude 60 päeva jooksul alates käesoleva lepingu allkirjastamisest.

3. Alates 2023. aastast kajastatakse rahastamisnõuetes igal aastal ka aasta N–2 eest makstud tegevustoetuse suhtes kohaldatava automaatse korrektsiooni summat.

Hiljemalt aprillis esitatud rahastamisnõue võib sisaldada ka Moldova Vabariigi poolt eelmise(te) teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi(de), milles Moldova Vabariik osales, rakendamiseks, haldamiseks ja toimimiseks makstud osamaksu kohandamisi.

Eelarveaastatel 2028, 2029 ja 2030 tuleb tasuda Moldova Vabariigile või Moldova Vabariigil summa, mis tuleneb Moldova Vabariigi poolt 2026. ja 2027. aastal makstud tegevustoetuse suhtes kohaldatud automaatsest korrektsioonist või käesoleva lepingu artikli 3 lõike 8 kohaselt tehtud kohandustest.

4. Moldova Vabariik maksab oma käesoleva lepingu kohase osamaksu vastavalt käesoleva lisa III punktile. Kui Moldova Vabariik ei ole makset tähtajaks teinud, saadab komisjon ametliku meeldetuletuskirja. Osamaksu tasumisega viivitamise korral peab Moldova Vabariik maksma viivist laekumata summalt maksetähtpäevast alates.

Maksetähtpäevaks maksmata saadaolevate summade intressimäär on sama suur kui maksetähtpäeval Euroopa Keskpanga eurodes tehtavate põhiliste refinantseerimistingute puhul kehtiv intress, mis on avaldatud maksetähtpäeva kuu esimesel kalendripäeval *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias ja millele lisandub 1,5 protsendipunkti.

*II LISA***Moldova Vabariigi samaväärsete programmide ja projektide loetelu**

Järgmist mittetäielikku loetelu käsitatakse Moldova Vabariigi programmide ja projektidena, mis on samaväärsed programmiga „Euroopa horisont“:

- riiklikud programmid;
  - tehnosiirde ja innovatsiooni programmid;
  - kahepoolsed ja mitmepoolsed programmid;
  - järeldoktoriprogrammid.
-

III LISA

Usaldusväärne finantsjuhtimine

Finantshuvide kaitse ja sissenõudmine

Artikkel 1

Hindamised ja auditid

1. Euroopa Liidul on õigus teha kooskõlas ühe või mitme Euroopa Liidu institutsiooni või asutuse kehtivate õigusaktidega ning vastavalt asjakohastele kokkulepetele ja/või lepingutele, tehnilisi, teaduslikke, finants- või muud liiki hindamisi ja auditeid Euroopa Liidu rahalisi vahendeid saava ning Moldova Vabariigis elava füüsilise isiku või Moldova Vabariigis asutatud õigussubjekti valdustes ja liidu rahaliste vahendite rakendamise seotud kolmandate isikute valdustes. Selliseid hindamisi ja auditeid võivad teha Euroopa Liidu institutsioonide ja asutuste, eelkõige Euroopa Komisjoni ja Euroopa Kontrollikoja esindajad või muud Euroopa Komisjoni volitatud isikud.
2. Euroopa Liidu institutsioonide ja asutuste, eelkõige Euroopa Komisjoni ja Euroopa Kontrollikoja esindajatel ning muudel Euroopa Komisjoni volitatud isikutel on asjakohane juurdepääs kohtadele, töödele ja dokumentidele (elektroonilistele ja paberdokumentidele) ning kogu teabele, mis on vajalik selliste auditite tegemiseks, sh õigus saada auditeeritava füüsilise või juriidilise isiku või auditeeritava kolmanda isiku valduses olevatest dokumentidest või andmekandjate sisust füüsiline/elektroniline koopia ja väljavõtted.
3. Moldova Vabariik ei tõkesta lõikes 2 osutatud esindajate ja muude isikute sisenemist Moldova Vabariiki ning nende juurdepääsu valdustele käesolevas artiklis osutatud ülesannete täitmiseks ega loo sellele takistusi.
4. Hindamised ja auditid võib läbi viia ka pärast käesoleva lepingu kohaldamise peatamist kooskõlas sama lepingu artikli 9 lõikega 5, ajutise kohaldamise lõpetamist või lepingu lõpetamist ühe või mitme Euroopa Liidu institutsiooni kohaldatavates õigusaktides sätestatud tingimustel ning nii, nagu on sätestatud asjaomastes kokkulepetes ja/või lepingutes, mis on seotud Euroopa Liidu eelarvet täitva juriidilise kohustusega, mille Euroopa Liit on sõlminud enne käesoleva lepingu kohaldamise sama lepingu artikli 9 lõike 5 kohase peatamise, ajutise kohaldamise lõpetamise või lepingu lõpetamise jõustumise kuupäeva.

Artikkel 2

Võitlus õigusnormide rikkumise, pettuse ja muude liidu finantshuve kahjustavate kuritegude vastu

1. Euroopa Komisjonil ja Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF) on õigus korraldada haldusuurimisi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi Moldova Vabariigi territooriumil. Kõnealused uurimised viiakse läbi kooskõlas tingimustega, mis on kehtestatud ühe või mitme liidu institutsiooni kehtivate õigusaktidega.
2. Moldova pädevad asutused teavitavad Euroopa Komisjoni või OLAFit mõistliku aja jooksul kõigist neile teatavaks saanud asjaoludest või kahtlustest, mis on seotud õigusnormi rikkumise, pettuse või muu ebaseadusliku tegevusega, mis kahjustab liidu finantshuve.
3. Kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi võib teha iga sellise Moldova Vabariigis elava füüsilise isiku või Moldova Vabariigis asutatud juriidilise isiku valdustes, kes saab liidult rahalisi vahendeid, ning iga sellise Moldova Vabariigis elava või asutatud kolmanda isiku valdustes, kes osaleb selliste liidu rahaliste vahendite rakendamises.
4. Kohapealsed kontrollid ja inspekteerimised valmistab ette ja viib läbi Euroopa Komisjon või OLAF tihedas koostöös Moldova pädeva asutusega, kelle Moldova valitsus on määranud. Määratud asutust teavitatakse aegsasti kontrolli ja inspekteerimise olemusest, eesmärgist ja õiguslikust alusest, et asutusel oleks võimalik abi osutada. Selleks võivad kohapealsel kontrollimisel ja inspekteerimisel osaleda ka Moldova pädevate asutuste ametnikud.
5. Moldova ametiasutuste taotlusel võib kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi teha koos Euroopa Komisjoni või OLAFiga.

6. Komisjoni esindajatel ja OLAFi töötajatel on juurdepääs kogu teabele ja kõigile dokumentidele, kaasa arvatud elektroonilistele andmetele, mis on seotud asjaomaste tegevustega ja mida on vaja kohapealsete kontrollide ja inspekteerimiste nõuetekohaseks läbiviimiseks. Eelkõige võivad nad asjaomaseid dokumente kopeerida.
7. Kui isik, üksus või muu kolmas isik on kohapealse kontrolli või inspekteerimise vastu, osutavad Moldova ametiasutused oma siseriiklike õigusnormide kohaselt Euroopa Komisjonile või OLAFile abi, et neil oleks võimalik täita oma ülesandeid kohapealse kontrolli või inspekteerimise tegemisel. See abi hõlmab asjakohaste ettevaatusabinõude võtmist siseriikliku õiguse alusel, muu hulgas tõendite kaitseks.
8. Euroopa Komisjon või OLAF teavitab Moldova asutusi selliste kontrollide ja inspekteerimiste tulemustest. Eeskätt edastab Euroopa Komisjon või OLAF võimalikult kiiresti Moldova pädevale asutusele kõik asjaolud või kahtlused seoses õigusnormi rikkumisega, millest nad on kohapealse kontrolli või inspekteerimise käigus teadlikuks saanud.
9. Euroopa Komisjon võib kehtestada kooskõlas Euroopa Liidu õigusaktidega programmi või meetme rakendamises osalevatele Moldova Vabariigi juriidilistele või füüsilistele isikutele haldusmeetmeid ja -karistusi, ilma et see mõjutaks Moldova karistusõiguse kohaldamist.
10. Käesoleva artikli nõuetekohaseks rakendamiseks vahetavad Euroopa Komisjon või OLAF ja Moldova pädevad asutused korrapäraselt teavet ning konsulteerivad lepingu ühe poole taotlusel üksteisega.
11. Moldova Vabariik määrab OLAFiga tulemusliku koostöö tegemise ja teabe vahetamise soodustamiseks kontaktpunkti.
12. Euroopa Komisjoni või OLAFi ja Moldova pädevate asutuste vaheline teabevahetus toimub konfidentsiaalsusnõudeid nõuetekohaselt arvesse võttes. Teabevahetuses edastatavaid isikuandmeid kaitstakse vastavalt kohaldatavatele normidele.
13. Moldova ametiasutused teevad koostööd Euroopa Prokuratuuriga, et võimaldada tal kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega täita oma kohustust uurida Euroopa Liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid, esitada nende toimepanijatele süüdistusi ja viia nad kohtu ette.

Artikkel 3

Sissenõudmine ja täitmine

1. Euroopa Komisjoni vastu võetud otsused, millega kehtestatakse muule juriidilisele või füüsilisele isikule kui riik rahaline kohustus seoses programmist „Euroopa horisont“ tulenevate nõuetega, kuuluvad Moldova Vabariigis täitmisele. Korralduse otsuse täitmise kohta ilma muude formaalsusteta peale otsuse autentsuse tõestamise lisab otsusele riiklik ametiasutus, mille Moldova Vabariigi valitsus selleks otstarbeks määrab. Moldova Vabariigi valitsus teatab oma määratud riiklikust ametiasutusest komisjonile ja Euroopa Liidu Kohtule. Kooskõlas artikliga 4 on Euroopa Komisjonil õigus teatada sellistest täitmisele pööratavatest otsustest otse Moldova Vabariigis elavatele isikutele ja seal asutatud juriidilistele isikutele. Otsuste täitmise tagamine toimub kooskõlas Moldova õiguse ja menetluseeskirjadega.
2. Euroopa Liidu Kohtu otsused ja määrused, mis on tehtud liidu programmide, tegevuste, meetmete või projektidega seotud lepingus või kokkuleppes sisalduva vahekohtuklausli kohaldamisel, on Moldova Vabariigis täitmisele pööratavad samal viisil kui Euroopa Komisjoni otsused, nagu on osutatud käesoleva artikli lõikes 1.
3. Lõikes 1 osutatud komisjoni otsuse seaduslikkuse läbivaatamine ja selle täitmise peatamine kuulub Euroopa Liidu Kohtu pädevusse. Moldova Vabariigi kohtute pädevusse kuuluvad siiski kaebused täitmise ebaõige viisi kohta.

*Artikkel 4***Suhtlemine ja teabevahetus**

Programmi „Euroopa horisont“ või selle programmi üle kontrolli tegemises osalevatel Euroopa Liidu institutsioonidel ja asutustel on õigus suhelda otse, sealhulgas elektrooniliste teabevahetussüsteemide kaudu, iga liidu rahalisi vahendeid saava Moldova Vabariigis elava füüsilise isiku või Moldova Vabariigis asutatud juriidilise isikuga ning iga liidu rahaliste vahendite rakendamises osaleva, Moldova Vabariigis elava või seal asutatud kolmanda isikuga. Sellised isikud, üksused ja pooled võivad esitada kogu asjakohase teabe ja kõik dokumendid, mille nad peavad esitama liidu programmi suhtes kohaldatavate Euroopa Liidu õigusaktide ja selle programmi rakendamiseks sõlmitud lepingute või kokkulepete alusel, otse Euroopa Liidu institutsioonidele ja asutustele.
